

MAGYAR DOHÁNY-SZEMLE

A TERMELÉST, GYÁRTÁST ÉS KERESKEDELMET FELŐLELŐ DOHÁNYGAZDASÁGI SZAKLAP

Megjelenik minden hó 5-én és 20-án.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, I., ALADÁR-UTCA 10.
Hirdetések árszabás szerint.

Felelős szerkesztő és kiadó:
KADLIK KÁROLY.

Előfizetési árak:
Egész évre — — — — — 12 kor.
Fél évre — — — — — 6 kor.
Negyed évre — — — — — 3 kor.
Egyes szám ára 60 fillér.

KÁVÉ ÉS TEA.

Postán utánvéttel vagy a pénz előleges beküldésével Budapesten házhoz szállítva:

4 1/2 kiló Cuba kávé 9.50	□	4 1/2 kiló Mocca kávé 9.50
4 1/2 kiló Jáva kávé 9.50	□	4 1/2 kiló Gyöngy kávé 9.80
1/4 kiló Császáркеverék-tea 1.55	□	1/4 kiló Karlsbadikeverék-tea 1.50

A tea a kávéhoz csomagolható. Mindent elvámolva és bérmentve, szóval teljesen költségmentesen küld:

Belák István kávé és tea-kivitele

BUDAPEST, VII. kerület, Rottenbiller-utca 4/c. szám.

Telefon: 61—75.

Tránsitó magazin: FIUME.

Telefon: 61—75.

 Egyszeri használatra megszüntet

a **MEXIKOI POR** ÁRA 1 KORONA

lábizzadást és büzt.

Használati utasítás: Lefekvés előtt lábvizet kell venni, a lábakat szárazra megtörölni, MEXIKOI porral bedörzsölni és tiszta harisnyát szintén behintve egy éjszakára felhuzni.

Készíti: **Belák István Budapest, Rottenbiller-utca 4/c. szám.**

Ha fáj a foga, ha hiányos a fogsora, forduljon bizalommal a főváros legjutányosabb és legmodernebb fogorvosi és fogtechnikai intézetéhez, ahol készítenek Önnek oly fogakat, fogsorokat, aranyhidakat vagy aranykoronákat, ami felette áll minden konkurenciának. Legjobb amerikai rendszer szerint 10 évi írásbeli kezesség. Részletfizetési kedvezmény. Vidékiek megvárhatják. Kéretik a pontos címre ügyelni, hogy össze ne tévesztessen: Külön szakorvosi rendelés.

Herzogh Miksa tech. főnök

fogorvosi intézet

Budapest, VII. Erzsébet-körut 48. sz.

Orvosok figyelmébe!

„ANTIMORBIN“

levegő fertőtlenítő-szer a legjobb és legalkalmasabb arra, hogy a romlott, zárt és füstös levegőt, úgy magán, mint nyilvános helyeken azonnal egyszeri használat után teljesen megtisztítsa.

A kórházak és iskolákban is használatban van

az „Antimorbin“

készülék a legjobb és legtökéletesebb levegő fertőtlenítő-készülék, amely az eddigi készülékeket minden tekintetben felülmúlja.

Az „ANTIMORBIN“ készülék árai:

I. sz. K 12.—   II. sz. K 20.—

III. sz. K 35.—   IV. sz. K 50.—

A hozzávaló levegő-tisztító essenciák minden mennyiségben kaphatók. A fenti készülékért 5 évi jótállást vállalunk és a meg nem felelőt kicseréljük.

Vezérképviselőség és iroda:

Schlänger Armin

Budapest, VI. ker.,
Andrássy-ut 38. sz.

Telefon 157—98.

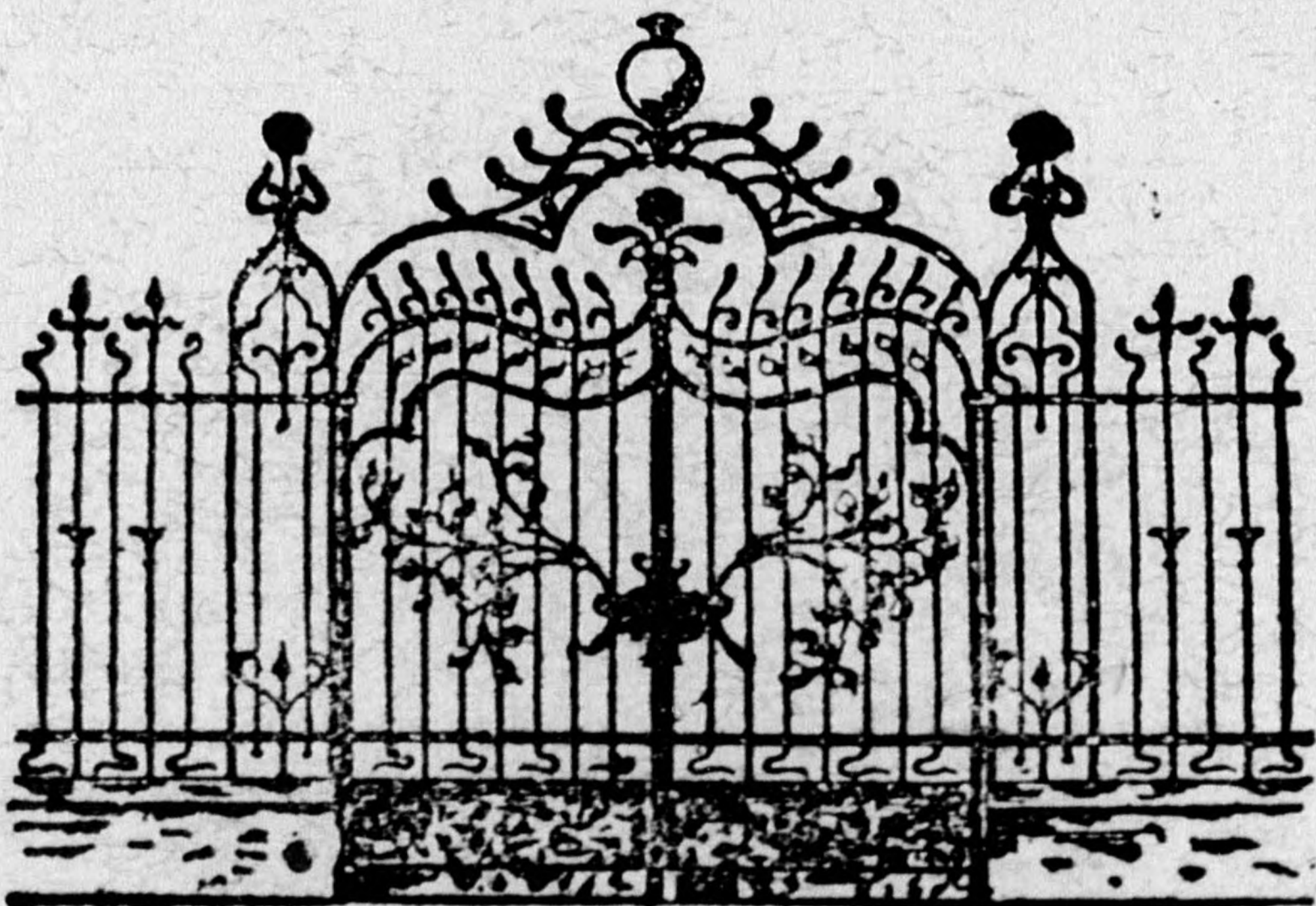
Prospectus kívánatra ingyen!

Kéretik a névre ügyelni.

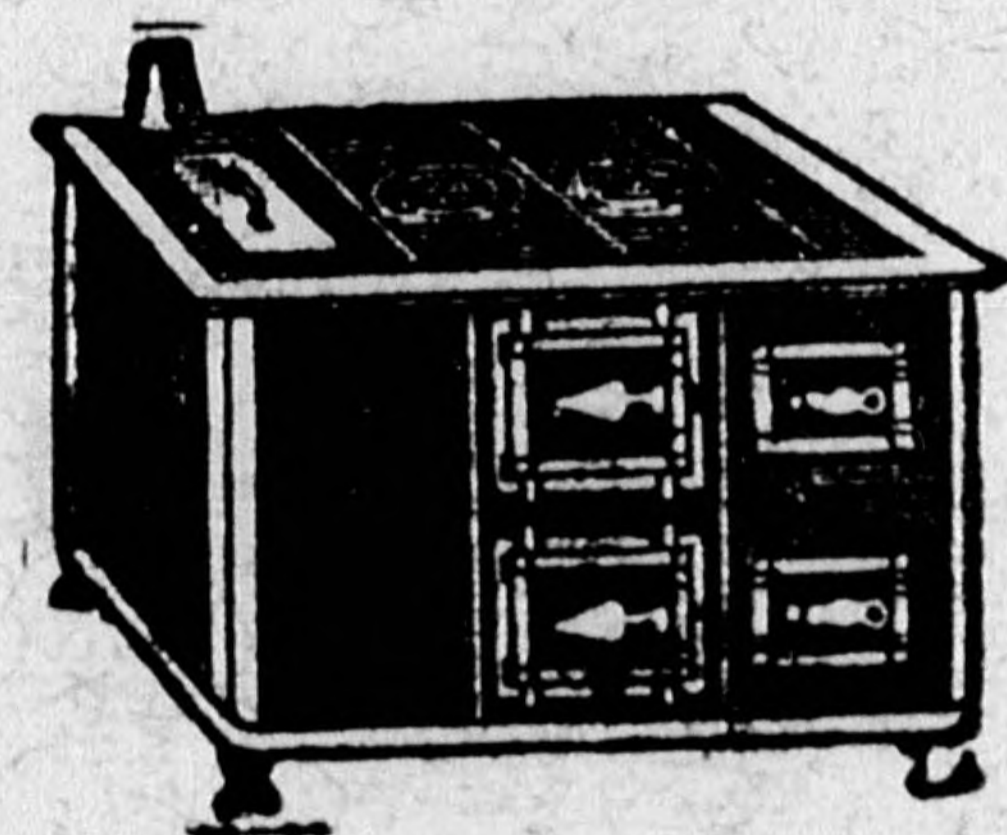

FUGHS SÁNDOR épület- és műlakatos mester

BUDAPEST, VI. KISDIÓFA-UTCA 8.

Elvállal mindennemű lakatos és mechanikai munkákat, úgymint: épület vasalását, rollót, napellenzőket s diszrácsozatokat, tűzhelyeket felelősség mellett és villamszereléseket is!

Költségvetést és rajzokat díj nélkül küldök.

PÉNZKÖLCSÖN!

Vidéki szilárdan épített bérházakra 10—50 évi törlesztésre 5 százalékos kamatozás mellett a becsérték 55 százalékát. Földbirtokra: 10—60 évi törlesztésre 4 százalékos kamatozás mellett, a becsérték 70 százalékát. Drága kölcsönöket konvertálunk. Beküldendő: telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv. Tisztviselő-kölcsön: 10—30 évi törlesztésre 6 százalékos kamatozás mellett. Megszerezzük a legnagyobb kölcsönt. Közlendő: életkor és szolgálati idő. Személyhitel 200 koronától 20.000 kor.-ig 8 százalék kamat mellett. Felvilágosítás díjmentes. Válaszbélyeg. □ □ □ □ □ □
Kaufmann Gyula Budapest, Vörösmarty-utca 55.

Parcellázásokat

a legelőnyösebb feltételek mellett gyorsan eszközölök.

Elvállalok

nagyobb földbirtokok parcellázását

Veszek megterhelt ingatlanokat, felmerülendő költségeket sajátomból fedezem. Előleget ingatlanokra adok.

KAUFMANN GYULA

parcellázó- és ingatlan adásvételi irodája

Budapest, VI., Vörösmarty-utca 55.

MAGYAR DOHÁNY-SZEMLE

A TERMELÉST, GYÁRTÁST ÉS KERESKEDELMET FELŐLELŐ DOHÁNYGAZDASÁGI SZAKLAP

Megjelenik minden hó 5-én és 20-án.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, I., ALADÁR-UTCA 10.
Hirdetések árszabás szerint.

Felelős szerkesztő és kiadó:
KADLIK KÁROLY.

Előfizetési árak:
Egész évre — — — — — 12 kor.
Fél évre — — — — — 6 kor.
Negyed évre — — — — — 3 kor.
Egyes szám ára 60 fillér.

Kérelem a jövedeki tisztviselő urakhoz. Teljes tisztelettel és bizalommal feikérjük az igen tisztelt dohányjövedeki tiszturakat, hogy most a dohánybeváltás ideje alatt, midőn legtöbbet jönnek össze a dohánytermelőkkel s midőn legtöbb alkalmuk van az összes dohányérdekeltekkel érintkezni, legyenek szivesek lapunkat a termelők figyelmébe és párfogasába ajánlani, illetőleg a lap részére előfizetőket gyűjteni, mert lapunk megerősödésével mi is mind intenzívebben szolgálhatjuk azt a célt, melyet magunk elé tűztünk: a dohánykultúra fejlesztését és tökéletesítését.

Egyedáruság, vagy szabad kereskedelem?

Az utóbbi időben a napi sajtóban több cikk látott napvilágot, melyek nagyjában mind a hazai dohányügy problémájának megoldásával foglalkoztak, végeredményben azonban a dohánymonopóliumot a már megszokott

módon támadták és igazságtalan kritika tárgyává tették. Nálunk szinte szokássá vált üres jelszavakkal olyan elveket és állításokat hangoztatni, a melyeknek absolute semmiféle realitásuk nincsen és csak arra szolgálnak, hogy az amugy is laikus dohányzó publikumot félrevezessék és megtévezzék. Nincs könnyebb dolog a világon, mint a monopóliumot támadni és kritizálni; mert hiszen nálunk még az első gimnazista, vagy a suszterinas is dohánykapacitás, dohányszakértő akar lenni s legnagyobb önérettel jogot formál, hogy ő is szót emelhesse és ha egy dráma, vagy vergóniától a feje elkábul és rosszul lesz, hajrá! Szidja a monopóliumot.

Két irányban támadták a dohánymonopóliumot. Egyrészt, azt mondják, hogy rosszak a magyar dohánygyártmányok, másrészt azt állítják, hogy a beváltási árak oly alacsonyok, hogy a gazdáknak nem is érdemes dohánytermeléssel foglalkozni. Már pedig, ha teljes objektivitással bíráljuk a dolgok állását, de még ha a legszigorubb kritikát is gyakoroljuk, végkonklúzióban arra az eredményre jutunk, hogy az a sok felhozott argumentum, egy sem állja meg a helyét.

Hát tényleg oly rossz intézmény a monopólium, gyatrák a dohánygyártmányok, kritikán aluliak a beváltási árak, amint azt a mi hazafias cikkirőink oly előszeretettel a világba kürtölik? Azt mondják, hogy sehol a világon, ahol a szabad versenyt ismerik, monopóliumra nem akadunk. Amerikára s Németországra szeretnek hivatkozni, de nem veszik tekintetbe, hogy Amerikában a dohánytrösztök miatt, az ottani termelés tényleg már

SÁRRÉTI DARÓCZY FESTŐMŰVÉSZ MŰTERMÉBEN

EREDETI MADONNÁK MEGRENDELÉSRE FETHETŐK A SZÉPMŰVÉSZETI MUZEUM KÉPTÁRÁBÓL: VALAMINT AZ ÖSSZES SZENT- ÉS OLTÁRKÉPEK LEGSZEBB KIVITELBEN.

CSALÁDI ARCKÉPEK: mellképek, térképek, álló és ülő helyzetben, szalon, diszmagyar és katonai diszruhákban; miniatür és életnagyságban: valamint táj-, élet- és csendélet képek, rendkívül finom érzéssel és diszkrét egyéni művészettel igazán jól és szépen megfestve, mint szemet és lelket egyaránt gyönyörködtető művei

SÁRRÉTI DARÓCZY BUDAPESTI FESTŐMŰVÉSZNEK

már eddig is sok fővárosi és vidéki szalon elsőrendű gyönyörű és értékes díszet képezik. A vagyonos magyar műpártoló közönség becses figyelmébe ajánlja kedves családtagjai képeinek olajfestésben való megrendeléseit; mint általa is eddig festett és még festendő mesterműveket. Mükedvelő hölgyek sikeres oktatást nyerhetnek.

Régi olajfestmények javítása vagy másolása sikerrel eszközöltetik.

jó ideje béklyóba van verve. Németországban pedig a sok szoszírozott répalevelet már megunta az ottani publikum és idő kérdése, hogy ott is mikor vezetik be az egyedáruságot.

Azonban vegyük csak sorjában az európai nem monopóliumos államokat, lássuk csak a „szabad verseny” mellett tényleg oly briliánsak-e ott a viszonyok és állapotok.

Angliában például a magas egyedárusági vámrendszer mellett a szivnivaló jobb dohány végtelen drága, úgyhogy a mi monopóliumos gyártmányunkkal össze se hasonlítható, az olcsó gyártmányok meg tele vannak mindenféle szurrogátummal. Oroszországban a dohánygyártmányadó van bevezetve, de ott is a jobb cigaretta gyártmányok árai igen magasak, amit pedig a nép, a szegény muzsik pipál, arról jobb nem is beszélni. Belgiumban a magas termelési és vámadó mellett a gyártmányok nem olcsóbbak mint nálunk. Hollandiában és Svájcban, ahol dacára, hogy szabad a kereskedelem, gyártás és termelés szintén nem mondható, hogy jobbak olcsóbbak a gyártmányok a miénknél, ott a dohánykereskedelmi társaságok és gyárosok huzzák a nagy profitot, sokszor hatvan-hetven százalékos osztalékkal. Svéd Norvégországot, Bulgáriát nem is említjük, mert ott a „szabad kereskedelmet” már megunták és s legközelebbi időben szintén a monopóliumot bevezetik. Ezzel készen is lennénk az európai nem monopóliumos országokkal s éppenséggel sem állapíthatjuk meg, hogy ott a pipás eldorádóját találtuk volna meg, ellenkezőleg, ezen országokban a dohánygyártmányok viszonyítva a miénkhez, sokkalta drágábbak s nem is jobbak, mint a hazai gyártmányaink.

A többi között azzal is vádolták a monopóliumot, hogy sehol sem olyan drága a dohány és szivar, mint nálunk és Ausztriában és hogy a két dohányjövedék rengeteg magas nyereségre dolgozik. Hát ez sem felel meg a valóságnak. Nálunk a jövedék megelégszik azzal a haszonnal, melyet a dohány mint gyártási és kereskedelmi cikk hoz neki, míg ellenben a nem monopóliumos államokban a magas vám mellett, míg a gyárosok és kereskedők nagy haszna is igen magasra srófolja a gyártmányok árait. Vagy az a német gyáros az anynyira hangoztatott „szabad kereskedelem” mellett, de megengedett szurrogátumokkal való kotyvasztás mellett — a legújabb statisztikai kimutatás szerint Németországban ötvenezer répalevelet s mindennemű más keve-

rékeket használtak fel az ottani dohánygyárakban — talán kis haszonnal dolgozik?

Legjobb bizonyítéka, hogy úgy a magyar, mint osztrák gyártmányok évről-évre mind nagyobb tért hódítanak Németországban és gyártmányainknak ottani fogyasztása tavaly harmincz százalékkal emelkedett. A német dohányfogyasztók már régen rájöttek, hogy az osztrák sport cigarettához és a magyar britanikához hasonló jó és olcsó szivart és szivarkát Németországban hiába keresnek, mert itt tényleg tiszta és jó dohányból készült gyártmányt kapnak, ellenben a gyönyörűen s szépen kiállított német gyártmányban nem biztosak, vajjon dohányért vagy káposztalevélért fizették a tíz-husz pfenniget. Már pedig monopóliumunknak még a legnagyobb ellensége sem állíthatja azt, hogy a magyar vagy osztrák jövedék szurrogátumokkal dolgozik.

Azt is hangoztatták, hogy Ausztria az, amely közgazdaságunkat hatalmában tartja s nehogy az ország valahogyan gyámsága alól felszabadulhasson, mindenre még dohányunkra is rászorítja vasmarkát. Hát ez sem áll. Ausztria nemcsak jó, de legnagyobb dohányvevőnk; hiszen 1910-ben közel huszonhat millió kilogramm dohányt vett át tőlünk, míg hazai fogyasztásra csak húsz millió kilogrammra volt szükségünk. A dohánykereskedelmi társasággal is elégedetlenek, holott 1910-ben ezen társaság nehéz viszonyok mellett több mint tíz millió kg. magyar dohányt helyezett el a külföldön. Szemére vetik, hogy egy fél kilogrammnyi magyar dohányt sem tudtak exportálni Amerikába, pedig tisztában kellene lenniök, hogy Amerikában dohányaink egyszerűen nem bírják ki a versenyt.

A második nagy panasz, hogy nálunk a beváltási árak alacsonyok. Azt mondják, hogy a dohánytermelés a monopólium fennállása miatt ma béklyóba van verve és annyi mindenféle zaklatással jár, hogy az alacsony beváltási, ellenben a magas termelési árak mellett, már alig fizeti ki magát s nem minőségre, hanem kizárólag mennyiségre termelnek a gazdák. Ha azonban a szabad termelést biztosítja az állam a termelő nem mennyiségre, hanem főleg a jó minőségre fogja minden igyekezetét fordítani. Ugyan kérem, hát miért csak akkor és miért nem ma? Nagy tévedésben vannak mindazok, akik azt hiszik, ha a szabad termelést biztosítanók, hogy jobb helyzet állana be. A beváltási árak, ha nem is magasak, de alacsonyoknak — más országokhoz viszonyítva — nem mondhatók. Ne is menjünk

SÁRRÉTI DARÓCZY FESTŐMŰVÉSZ MŰTERME, BUDAPEST VIII., PÁL-UTCA 8. SZÁM. (JÓZSEF-KÖRUT SAROKHÁZ.) RÉGI CIM: VIII., SZÜZ-UTCA 3. SZÁM.

Olajfestésű arcképek 300 koronától 1000 koronáig

és feljebb, különösen disz- és tanácskozó termek számára festve. Magyar, belga, francia, legfinomabb minőségű anyagokból alkotva. Életnagyságban élő mintáról, a már nem élők képei fénykép után, valamint bárminemű képek felelősség mellett teljesen művészi kivitelben levél útján is megrendelhetők: VIII., Pál-utca 8. szám alatt

SÁRRÉTI DARÓCZY FESTŐMŰVÉSZ MŰTERMÉBEN.

◀▶ **Rajzolás és festészetből vagyonos hölgyek oktatást nyerhetnek. Válaszbélyeg.** ▶▶

◀▶ **Régi olajfestmények javítása vagy másolása sikerrel eszközöltetik.** ▶▶

messzire és vegyük példának Németországot, ahol „szabad a termelés”. Minálunk 1910-ben az átlagos beváltási ár 44 koronát tett ki, Németországban pedig 48 márkát fizettek a kereskedők átlagban egy métermázsa dohányért, nem nagy a differencia, ha tekintetbe vesszük, hogy ott házilag is intenzívebben termelik a dohányt, mint nálunk. Számításba kell venni azt is, hogy ott jobb szivar és cigaretta dohányokért kapták ezen átlagért; ne feledjük el azt sem, hogy hazánkban a kerti dohányok átlagára 1910-ben 59 korona volt, végeredményben tehát alig találunk különbséget a német és magyar beváltási árak között.

Nagy baj, hogy Magyarországon házilag alig termelnek dohányt, a feles kertész rendszert sehol sem ismerik a világon, csak nálunk s ez tán egyik főoka, hogy sem kvalitásos, de még kvantitásos dohányt sem tudunk produkálni.

Szemére vetik a jövedéknek, hogy a termelőkkel szemben odáig megy már a maga nagy gondoskodásában és gyámkodási hajlamában, hogy arra is utasítást ad a gazdáknak, miként és mikor ültessék a dohányt. Meglehetnek győződve a termelő gazdák, hogy ezen utasítások csak hasznukra válnak: Ugyan kérem, ki fogja feltételezni a jövedékről, hogy rossz utasításokat adjon, csak azért, hogy rossz dohányt váltson be? Talán kárt vallottak azok, akik jól előkészített földbe jó magból korán kikalántáltak és az éretten leszedett dohányt megfelelő pajtákban helyesen kezelték? Igazán nem tudjuk felfogni, hogy mi vihette erre a cikkírókat, hogy ilyen lehetetlen módon gáncsolják, piszkolják és kritizálják egy olyan intézményünket, amelyet joggal irigyel tőlünk a világ. Elismert tény, hogy az összes monopóliumok között úgy a magyar, mint osztrák az első helyen állnak. Példásan lesznek vezetve, a technika legmodernebb vívmányaival! vannak felszerelve, kitűnő tisztviselőikarral ügyes kipróbált munkásokkal ellátva, a külföldi gyártmányoknál sokkalta jobb produktumokat képesek előállítani. Beváltóink pedig mintaképül szolgálhatnának, berendezésük kifogástalan, a beváltás pedig korrekt, nem lehet ez ellen senkinek kifogása.

Nem azért hoztuk fel ezen tényeket, hogy tán védelmére keljünk a jövedéknek, ezen mustra intézményünknek nincs szüksége védelemre, csak azért szóltunk fel, hogy rámutassunk, hogy nálunk milyen, minden alapot nélkülöző kritikával sikra szállnak az emberek melynek más célja nem lehet, mint az amugy is mindenre fogékony, de a maga nemében laikus közönség félrevezetése. Hogy dohányzó publikumunk nem ért a dologhoz ez el nem vitatható, de hogy az ugynevezett korifeusoknak fogalmuk nincs dohányügyünkről az is bizonyos. Nálunk az is baj, hogy ugy adohányzóközönség, mint a kritizáló álkapacitások nem értenek a dohányzáshoz és dohányhoz, nem képesek szondirozni, válogatni; beleképzelt disztíngváló képességük csak gye-rekes és kezdetleges renomálás, minden alap nélkül, mely egy pipa dohányt se ér, mert nem tudnak különbséget tenni a jó és rossz között, vagy pedig illuzionálnak, a jót rossznak tartva, mindent össze-vissza csereberélnek. Az utóbbit helyesnek is tarthatjuk, mert ha talán sehol éppen a dohánynál tapasztalhatjuk, hogy itt mindenki szakértőnek képzei és tartja magát, mindenki legkevesebb egy tabakologus vagy pedig egy önérzetes

dohánykorifeus. Ilyen egyik kritizáló tabakista, mint a szabadkereskedelemnek nagy hive, proponálta, hogy ha a monopóliumot Magyarországon eltöröljük — horribile dictu — akkor millió hektáron fogunk dohányt termelni. Szép, szép lenne a dolog, csak hogy ki fogja azt a tömérdek sok dohányt eladni, azaz megvenni? Egy millió hektár dohányföldön kell, hogy megteremjen tizenöt millió métermázsa dohány és ha az is igaz lesz, hogy szabad termelés mellett a kereskedők majd dupla árakat fizetnek dohányunkért. ez az országra nézve másfél milliárd koronát jelentene. Ha nagyszerű tervével hazánkban ilyen ideális állapotot tud teremteni, akkor mi is hivei leszünk és ellene leszünk a monopóliumnak, de még tovább menve, mi csapjuk majd a legnagyobb lármát, hogy egy olyan zseniális embernek, aki tizenöt millió métermázsa magyardohányt másfél milliárd értékben el tud helyezni a világpiacon, fizessen az állam is s ne őt, hanem legalább is tizpercentes províziót.

Ahmed.

A dohányfermentálás.

A fermentálás mibenlétére vonatkozólag a tudomány még mindig nem állapodott meg; az e téren a legújabb időben végzett vizsgálatok eredményei gyanánt egymástól nagyon eltérő részletekkel találkozunk. A fermentálást hosszú ideig egy bakteriumok által előidézett erjedési processusnak tartották, míg Loew fellépésével a ki szerint az a levelek cüzytartalmára vezethető vissza, ez a nézet nagyon háttérbe szorult. A bakteriologiai teoriának még most is a legtöbb követője van s ez a legrégebb is; már 1822-ben Hermstädt a fermentálást erjedésnek tartotta, a nélkül azonban, hogy ezen állítását tudományos érvekkel támogatta volna. Erős támpontokat nyert ezen nézet Suchsland vizsgálatai által a kinek sikerült jó minőségű dohánylevelekről oly bakteriumokat izolálni, melyek révén azoknak rosszabb minőségű levelekre való átvittele s e levelek fermentálása révén azok lényegesen javultak. Suchsland szerint egy bakteriumfajta a leveleknek csak izére, más csak szagára volt befolyással. Kísérletei annakidején nagy feltűnést keltettek; a szakértők az általa kezelt dohányokat az eredeti ellenőrzésre szolgálókkal összehasonlítván, előbbieket minden egyes esetben jobbaknak ítélték. Ugyanily kísérleteket végeztek Sumatrán is, azonban arra a véleményre jutottak, hogy a szumatran dohány erre nem alkalmas. Suchsland eljárásával aránylag rövid ideig 1895-ig kísérleteztek.

Utána ugyancsak ezen dologgal A. Koch foglalkozott, de a tiszta kulturák alkalmazása sehol sem tudott állandósulni Olaszországban szintén kísérleteztek e téren, de gyakorlatban használható eredményre jutni nem tudtak; ugyanigy jártak Vernkont és König. Utóbbi ép úgy, mint Suchsland szintén leír egyes kísérleteket, melyekben a tiszta kulturák játszották a főszerepet az által, hogy azokat a fermentálás előtt a dohánylevelekre ráoltották. Az ily módon kezelt és ellenőrzésre szolgáló levelekből szivarokat készítettek s azokat szakértők által megvizsgáltatva, csaknem minden egyes esetben azt találták, hogy a tiszta kulturákkal kezelt dohány jobb minőségű volt, s meg egy

figyelemreméltó eredményre is jutottak; arra t. i., hogy tiszta kulturák keverékeinek alkalmazása előnyösebb, mint egy kulturái.

Az az egy bizonyos, hogy Suchsland és követőinek vizsgálatai theoretikus tekintetben nagyon értékesek; kár, hogy gyakorlati megvalósításuk mindeddig nem sikerült. Theoretikus szemponból bizonyos az, hogy a fermentáció folyamatát előnyösen befolyásolni lehet.

Egy másik elmélet a fermentálásra vonatkozólag Loew enzimikus th oriája. Ő három folyamatot különböztet meg, melyeken a dohány, szedés után végbemegy; első: a száradás, második: a tulajdonképeni fermentáció, harmadik az ugynevezett utóérés, mely több évig is eltarthat. A fermentációnál a levél a következő változáson megy keresztül: nikotintartalma csökken, ezáltal ammóniaktartalma növekszik s vele együtt alkalitása; a nitvatok és cukor mennyisége fogy a dohány ize, arómája javul. Loew a bakteriologiai theoria ellen főképp azt hozza fel, hogy a száraz levelek nedvességtartalma túl kicsiny ahhoz, hogy azokon bakteriumok vegetálhassanak; s ezen nézetét megerősítettnek véli az által, hogy fermentált levelekről csak egyes esetekben tudott bakteriumokat kitenyészteni; s hogy azok a levélbe nem hatolhatnak be anélkül, hogy annak strukturáját tönkre ne tennék. Ama anyagok, melyek a fermentálásnál oxidálódnak, tiszta állapotban a levegőnek kitéve változatlanul maradtak s ezért Loew szerint a dohánylevelekben oly anyagoknak kell lenniök, melyek ezen oxidációt közvetítik. Ezek az u. n. oxidáló enzyme az oxydase és peroxydase. Előbbi mintegy 65—66 utóbbi 87—88 C^o-on pusztul el; s így a fermentálásnál erre figyelemmel kell lenni. Azon hőmérsékleti határokat a melyeken belül ezek az enzyme életképesek külső körülmények így ezen hőmérsékletek hatásának ideje s az enzynek mellett levő egyéb anyagok is befolyásolják.

(Folyt. köv.)

S. Sz. Gy.

A hercegovinai dohány.*

Hercegovina Boszniával kapcsolatban ennek délnyugati részét képezi. A Karsztnak kopár sziklái és fantasztikus alakzatai siváran és merészen lépnek elénk. De a Karsztból zuhatagok, patakok, sőt kész folyók törnek ki és amerre folynak, ott buja növényzet támad, gazdag dohányföldek zöldelnek, a füge mellett a gránátfá bőlintgatja piros virágát.

Ha hercegovinát — melyet bátran kis dohányországának is elnevezhetnénk — a nyári hónapokban felkeressük, könnyen megfogjuk érteni, hogy ezen par excellence kis dohányország miért termeli és szállítja, a már mindenütt jól ismert hercegovinai dohánnyt.

Heteken át tartó, állandó száraz időjárásnak a következménye, hogy a hőmérő gyakran 40—50° C, sőt néha még magasabbra száll. A nyár így nemcsak a kellő meleggel, szolgálja a dohánnyt, de állandó temperaturájával igen jó hatással van a növény vegetációjára, továbbá a dohánytermelésre végtelenül hatékony káliban

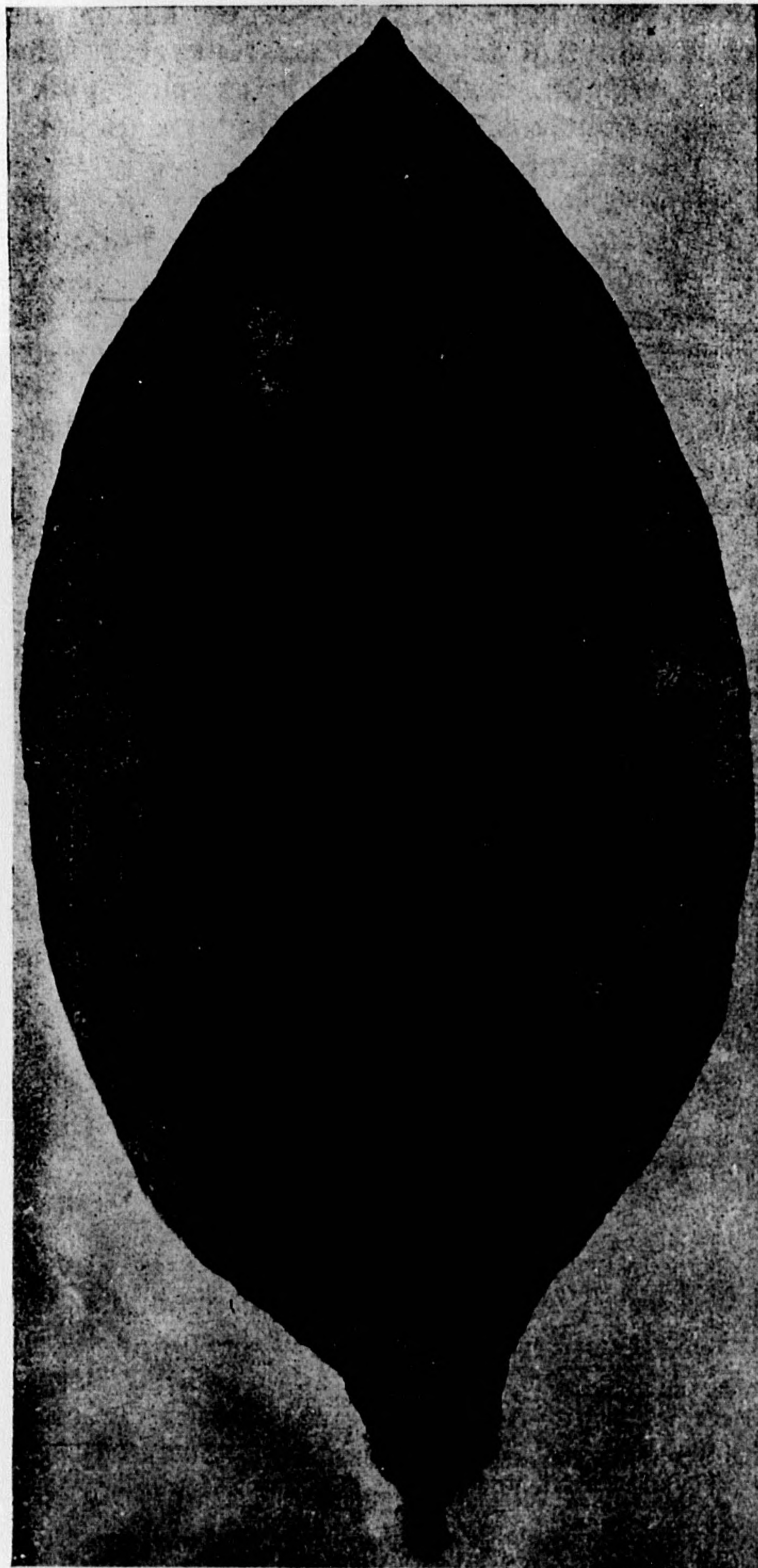
*) Több olvasó kérelmének eleget téve, közöljük a fenti képet és cikket a hercegovinai dohányról. Szerk.

és mészben dus a Karszt és ennek az a jótulajdonsága, hogy könnyen széjjel málik és az apró dohányföldek ez által porhanyós, humuszosfölddel rendelkeznek. Ezért könnyen érthető a hercegovinai dohány kiváló kvalitása.

Hercegovinában háromféle dohányfajtát különböztetünk meg, melyek ez idő szerint ott kultiváltak.

A „Tance“ nevezetű a legjobb közöttük, amely Basma, vagy Xanti eredetre vezethető vissza, közepes a „Ravnjak“, az utolsó helyen nevezhető a „Kricko.“

A képünkön bemutatott „Ravnjak“ a legjobban elterjedt dohányfajták közé tartozik Hercegovinában s

az előrehaladottabb hercegovai dohánytermelők előszere-tettel termelik ezt az ugy minőségre, mint mennyiségre alkalmas dohányfajtát

Jellegzetes ismérvei a következők: A nagy és gerey, azaz lándzsa formájú levelei igen hasonlítanak a virginai világos bright dohánylevelekhez. A gyökérzet fehér, szálal, elágazott. A szár hüvelykujnyi vastag és

110 cm magasra nő. Levelei lefelé csüngenek, vagy vízszintesen állanak, hosszukás, lándzsa alakúak, eléggé vastagok. A mellék-erezet a középkocsányból csaknem hegyes szögben indul ki, a virágzat rózsavörös. Virágzik júliusban és a mag augusztus végén érik meg. A kehely korsóalakú, öthatározott és maradandó, a virágkoronájú, tölcséralakú, szintén öthatározott szélezzel, a kehelycső rendszeren hosszabb, mint maga a kehely. Himporedényei felfelé hajolvák. A maggubónak szélezett forradással ellátott forgója van, a magtartó két- és négy szakaszos nagyon sok maggal. A „Ravnjak“ száraz állapotban igen jó strukturájú és világossárga színű leveleket szokott adni, a levél méretei 50×25 cm., úgyhogy az index, azaz a viszonylat levélszélesség és hosszúság közt az anyaleveleknél 50%-ot tesz ki.

Ezen dohányfajtának az az előnye, hogy nem kényes és rendszeren jó hozammal hálálja meg a dohánytermelő munkásságát. Helyes szelekció mellett, vagy pedig keresztezés által a „Ravnjak“ Hercegovinának ezen jellegzetes és igen elterjedt dohányfajtája okvetlenül nemesíthető és minőség tekintetében magasabb nivóra hozható. Legfőbb ideje, hogy a hercegovinai dohányok nemesítésével, azaz a minőség tekintetében magasabb gondolatával komolyan foglalkozzunk. Sajnos az okkupáció előtt oly hírneves trebinjei dohány teljesen elveszett és csak a híre maradt meg. Ezen ősi macedóniai származású, későbbi időben kisázsiai dohányokkal keresztezve, Trebinje vidékén termelt és aklimatizált dohány, kiváló jó anyagot adott. A régi trebinjei dohányok inkább apró levelű, finom strukturájú, világos, jól égő és kiválóan finom és jó aromával rendelkező dohányok voltak. El is ment a hírek Konstantinápolyba. S a lojális trebinjei alattvalók, legalább mint az öreg muzulmánok még ma is mesélik, évek hosszú során át kedveskedtek ebből a kiváló, finom zamatu pipálni való különlegességből, a Konstantinápolyban székelő szultánoknak. Évente több száz okát cipeltek Stambulba ezen kitűnő dohányból, csak hogy a nagyhatalmu padisahok kedvében járassanak. A kegy pedig nem maradt el, legalább a maga nemében, mert egy szippantás, s utána egy dicsérő szó a padisah szájából, többet használt a trebinjei dohányok hírnevének, mint ma a lehangzatosabb reklám. Különben a trebinjei dohányok, a felsőbb dicséret nélkül is jók lehettek s jók is voltak, mert a vén muzulmánok még ma is, ha füstkarikák mellett ábrándoznak, álmodoznak, félálmodokban keserűen sóhajtoznak — volt, de már nincsen . . . **Ahmed.**

Néhány szó a dohányföld megmunkálásáról és a vetés forgóról.

Minden lénynek, minden fűszálnak megvan a maga individualitása, s azt a bizonyos kaptafát, amit oly sokszor emlegetnek, sehol sem használhatjuk. Áll ez különösen a dohányra, amelyet szinte makacs individualizmus jellemez s amelynél a legkisebb eltérés erősen megboszulja magát. Ezért a dohányföld megmunkálásánál csakis általános szabályokat lehet fölállítani, elhelyezését a vetésforgóban pedig: a gyakorlat mutatja meg. Tudjuk például azt is, hogy a levelei dohányok a vetésforgót

nem ismerik és mégis kitűnően beválnak; így van ez a havanna-dohánynál is.

Ahány szakember, annyiféle tanácsot adnak a dohányföld megmunkálásáról illetőleg, nálunk pláne törvényes intézkedésekkel szorítják a termelőket a helyes földművelésre. Azt az amerikai szabályt azonban minden termelő jegyezze meg, hogy minél többször szánt, annál jobb termésre lehet kilátása, úgy minőségileg, mint mennyiségileg. Nálunk rendszerint kétszer, ritkán háromszor szántanak; a német dohánytermelők már rendszerint háromszor; a hollandok négyszer; az amerikai termelők östől tavaszig: öt-hatszor szántanak. S a dohánytermelési technika terén ma Amerika vezet, s a világpiacot is uralja. A praktikus érzékű yankeek azonnal rájöttek, hogy dohánytermelésük eredményeit a gyakori szántásnak köszönhetik. Ezt figyeljék meg a mi termelőink is és meglátják, hogy busás hasznát fogják látni.

Az előveteményekre is ügyelni kell. Sok helyütt lucerna után vetnek dohányt, ez elítélendő, mert a lucernás terület túlságosan nitrogéntartalma s így a dohány minőségileg gyatra lesz, izetlen, kellemetlen szagú, rosszul égő, bár mennyiségileg az átlagos termést ötven százalékkal is meghaladja. No de sok helyen inkább a mennyiséget nézik s így elfeledik azt, hogy a nagy mennyiségű, de rossz minőségű dohány a kincstár, s végül is csak a köz kára. Lucerna után a dohány be sem érik rendszeren, amiért aztán zöld állapotban kell törni. Ha rozs után répa s aztán dohány következik, jó dohányt kapunk, sem a minőségben, sem a mennyiségben csalódnunk nem fogunk.

Ahol meg lehet tenni, így kis területen, különösen kerti dohánynál, ott forgattassuk meg a földet, mert ezáltal két szántást is pótolhatunk. A bolgárok, macedónok és albánok kis dohányföldjeiket ép úgy művelik, mint mi a zöldséges kertjeinket, s dohányukat ismeri is az egész cigarettázó világ.

Takarmányrépa általában jó előveteménye a dohánynak, különösen, ha takarmányrépa elé istállótrágyával trágyázunk. Azonban a takarmányrépa nemcsak a Klórt vonja el a talajtól, hanem egyúttal rengeteg káliumot is s így káliutrágyázással kell a hiányt kipótolni, ezáltal jó és nagy termést érhetünk el.

A vetésforgó legkevésbé a Karsztban fontos, ahol a tények mutatják, hogy egy generáción át ugyanolyan a darab földcskén termesztett dohány, minden tudományos nagyképűsködés és szürke trágyázási teória ellenére is, változatlan maradt jó minősége és elegendő mennyisége tekintetében. Ezt a kaptafát azonban már most nem lehet minden területre s dohányfajra ráhuzni. Nálunk is megvannak az egyes vidékek gyakorlatilag bevált vetésforgói, s ami jó Jászszentadráson, az épen-séggel rossz Csikmegyében vagy Zenggy vidékén.

Ismert tabakistánk: Praznovszky Ágost gyűjtött össze néhány jó vetés forgó-rendszert a dohánytermelők számára, s így azokat közlöm, hogy kiki a maga földje s vidéke számára az alkalmasat megválaszthassa.

I.

Sárga homoktalajon.

1. Takarmány, köles s bükköny.
2. Dohány.
3. Rózsa.

4. Ugar.
5. Rozs.

II.

Fekete homoktalajon.

1. Rozs
2. Vörös lóher.
3. Vörös lóher.
4. Dohány
5. Rozs.
6. Répa ²/₄.
7. Rozs
8. Krumpli.

III.

Fekete agyagtalaj, hat nyomásos váltóforgóban.

1. Bükköny, takarmány.
2. Buza.
3. Dohány.
4. Buza.
5. Tengeri vagy árpa.
6. Zab.

IV.

Egészen kötött homoktalajon

1. Buza.
2.)
3.)
4.) Baltazim vagy lucerna.
5.)
6. Dohány.
7. Buza.
8. Ugar.
9. Dohány.
10. Árpa.
11. Tengeri.
12. Zab.

Ezen utóbbinál megjegyzendő, hogy a nyolcadik nyomásba adott ugarban, csibehur-legelőnek, répa vagy más takarmány is termelhető.

A gyakorlati gazda, aki már régebben foglalkozik dohánytermeléssel ezen táblázatokból azt válassza dohányja számára, amelyiket a talaj és éghajlati viszonyok legjobban megkívának.

Dr. L. Z.

a) *A válogatott osztályba* tartoznak azon szép, sérületlen, egyenletes színű, élénk égésű anyalevelek, melyek csekély szivarboríték tartalom mellett, jeles szivarburok-levél minőségével bírnak.

b) *Az első a) osztályba* tartoznak a sérületlen vagy csak kissé sérült, egyenletes színű élénk égésű, jó szivarburok és tartalomdus jó szivarbél minőségével bíró anyalevelek.

c) *Az első b) osztályba tartoznak* a sérületlen, tet-szetős színű, jó pipadohálynak használható anyalevelek.

Ezen osztályba tartoznak továbbá azon szép sérületlen anyalevelek, melyek megbízhatlan égésük folytán csakis fonn- és burnótleveleknek használhatók.

d) *A második osztályba* tartoznak a jelentéktelenül sérült anyalevelek, továbbá a nagyobb sérületlen hegy-levelek, végül a tiszta jobbminőségű aljlevelek.

e) *A harmadik osztályba* tartoznak minden egyét az előbbi osztályokba nem sorozható, tehát a visszattetsző színű, nagyobb mérvben jégvert, vagy szakadozott anyalevek, továbbá a csekélyebb minőségű hegy- és aljlevelek.

III Finom kerti levelek.

Finom kerti levelek alatt azon kis és középnagy-ságu kerti levelek értetnek, melyek szövetük és minőségük finomsága, nemkülönböztetve világos színezetük által kitűnnek és legfinomabb és finom pipadohányok előállítására alkalmasak.

Az első osztályba soroztatnak a tiszta, vagy csak jelentéktelen mérvben barnafoltos, világossárga, arany-sárga, vagy narancssárga színű sérületlen, vagy csak szélükön szakadozott azon anyalevelek, melyek legfinomabb pipadohányok előállítására alkalmasak.

A második osztályba átvétetnek a színben kevésbé egyenletes, azaz kissé barnafoltos, vagy zöldeserű világossárga, arany-sárga, vagy narancssárga színű, kissé sérült anyalevelek, továbbá a szépszínű sérületlen hegy- és tartalmasabb sérületlen aljlevelek.

Az ezen osztályba átvett leveleknek legfinomabb és finom pipadohányok előállítására alkalmasoknak kell lenniök.

A harmadik osztályba soroltatnak minden egyéb az előbbi osztályokba nem sorolható levelek, amennyiben még a finom kerti levelek általános jellegével bírnak és finom pipadohányok előállítására alkalmasak.

IV. Középfinom kerti levelek.

Középfinom kerti levelek alatt azon különböző nagyságu, középfinom minőségű és szövetű kerti levelek értetnek, melyek színezete a pirossárga színtől egészen a világosbarna színig váltakozik.

Ide tartoznak még azon világos színű kerti levelek, melyek durvább és merevebb szövetüknél fogva a finom kerti levelek közé nem sorolhatók.

Az első osztályba soroltatnak a tiszta, vagy csak jelentéktelenül barnafoltos, pirosassárga, világosbarna, vagy pirosbarna színű, pirosasbarna pettyes, továbbá a durvább és merevebb szövetüknél fogva a finom kerti levelek közé nem sorolható világosszínű sérületlen vagy csak a szélükön szakadozott anyalevelek, melyek finom pipadohányok előállítására alkalmasak.

Osztályozási határozmányok.

A beváltandó dohánylevelek fajainak megítélésére és minőségük szerinti osztályozására nézve zsinórmértékül a következő szabályok szolgálnak:

I. Szivarboríték levelek.

Szivarboríték-leveleknek a sérületlen, finom, kellően szívós, vékonyerű, széles bordázatu, egyenletes szép színű és élénk égéssel bíró anyalevelek vehetők át.

II. Közönséges levelek.

Közönséges levelek alatt azok értetnek, melyek a szivargyártásnál használhatók, továbbá pipadohány, fonn- és burnót készítésére alkalmasak.

A *második osztályba* átvétetnek a színben kevésbé egyenletes, azaz kissé barnafoltos vagy zöldeserű, piros-sárga világos-barna, vagy pirosasbarna színű, erősebben pirosbarna pettyes, továbbá a durvább és merevebb szövetüknél fogva a finom kerti levelek közé nem sorolható világosszínű, kissé sérült anyalevelek, végül a szép színű, sérületlen hegylevelek és a tartalmasabb sérületlen aljlevelek.

Az ezen osztályba átvett leveleknek finom és középfinom pipadohányok előállítására alkalmasoknak kell lenniök.

A *harmadik osztályba* soroltnak minden egyéb, az előbbi osztályokba nem sorolható levelek, amennyiben még a középfinom kerti levelek általános jellegeivel birnak és középfinom pipadohányok előállítására alkalmasak.

V. Debrői kerti levek.

Debrői kertilevelek gyanánt debrői magból nevelt dohánylevelek vétetnek át, amelyek legfinomabb és finom pipadohányok előállítására alkalmasak.

Az *első osztályba* soroltnak az egyenletesen világossárga, halványsárga, vagy zöldessárga szinezetű sérületlen, vagy csak a szélükön szakadozott anyalevelek.

Valamennyi ezen osztályba átvett leveleknek legfinomabb és finom pipadohányok előállítására alkalmasoknak kell lenniök.

A *második osztályba* átvétetnek a kevésbé egyenletesen világossárga, halványsárga, vagy zöldessárga, kissé sérült anyalevelek, továbbá a szép színű hegylevelek és a tartalmasabb sérületlen aljlevelek.

Az ezen osztályba átvett leveleknek legfinomabb és finom pipadohányok előállítására alkalmasoknak kell lenniök.

A *harmadik osztályba* tartoznak minden egyéb az előző osztályokba nem sorolható levelek, amennyiben még a debrői kerti levelek általános jellegével birnak és finom pipadohányok előállítására alkalmasak.

VI. Szentandrászi muskatál-levelek.

Szentandrászi muskatál-leveleknek azon dohánylevelek vétetnek át, melyek szentandrászi muskatál-magból nyerettek, különleges illatuk által tűnnek ki és legfinomabb és finom pipadohányok előállítására alkalmasak.

Az *első osztályba* tartoznak az egyenletesen sárga, világospiros, vagy barnapiros színű sérületlen vagy csak szélükön szakadozott anyalevelek, melyek legfinomabb és finom pipadohányok előállítására alkalmasak.

A *második osztályba* tartoznak a sérületlen, vagy csak szélükön szakadozott, kevésbé egyenletes, vagy sötétebb színű anyalevelek, továbbá a kissé sérült egyenletesen sárga, világospiros, vagy barnapiros színű anyalevelek, végül a világospiros színű sérületlen hegylevelek.

Az ezen osztályba átvett leveleknek finom és középfinom pipadohányok előállítására alkalmasoknak kell lenniök.

A *harmadik osztályba* tartoznak minden egyéb az előző osztályokba nem sorolható levelek, amennyiben a szentandrászi muskatál-levelek általános jellegével birnak finom és középfinom pipadohányok előállítására alkalmasak.

VII. Fehérvirágu muskatál-levelek.

Fehérvirágu muskotál-levelek gyanánt átvétetnek azon dohánylevelek, melyek fehérvirágu muskotál-magból nyerettek, különleges illatuk által tűnnek ki és finom, középfinom pipadohányok előállítására alkalmasak.

a) Az *első osztályba* soroltnak a legtartalmasabb, szép élénkpiros, barnapiros, vagy sárgás színű, sérületlen anyalevelek, melyek finom pipadohányok előállítására teljesen alkalmasak.

b) A *második osztályba* átvétetnek a határozatlan színű, sérületlen, továbbá azon kissé sérült anyalevelek, melyek az első osztály egyéb tulajdonságaival birnak, végre a jobb hegylevelek, amennyiben finom pipadohányok előállítására még alkalmasak.

c) A *harmadik osztályba* tartoznak minden egyéb, a II. osztályba nem sorolható alsóbb minőségű anya-, hegy- és az aljlevelek.

VIII. Kapa-dohánylevelek.

A kapa-dohányleveleknél besoroztnak:

a) Az *első osztályba* a sérületlen, teljesen kifejezett, tartalomdus anyalevelek.

b) A *második osztályba* a nagyobb, kissé sérült, vagy kisebb sérületlen anyalevelek.

c) A *harmadik osztályba* a szakadozott anya-, valamint az alj- és hegylevelek.

IX. Valamennyi dohánynembeli kihányás.

Kihányás gyanánt átvétetnek a jég által erősen tönkretett, kényszerérett, csak kissé zsinórégett (szivégett), fülledt, vagy kocsányrothadt, de száraz, vagy fehérpenész által részben megtámadott, végre kisebb fagy által érintett, de nem fekete színű levelek, amennyiben még a gyártásnál felhasználhatók. A kihányásba tartozó levelek azonban simitatlanul is, de csomózott állapotban szállíthatók be, de ezen esetben csakis a tiszta hulladéokra megszabott áron vehetők át.

X. Valamennyi dohánynembeli csomózatlan levél és tiszta hulladék.

A csomózatban levél, melyhez a levélrészek (hulladék is számíttatnak, tisztán és szár nélkül szállítandó, tisztátlan, vagy szárral ellátott hulladék, mint haszonnevelhetetlen megsemmisítetik.

HIVATALOS RÉSZ.

Hivatalos kimutatás dohányainkról október közepén A dohány szedése és szárítása folyamatban van. A hideg, esős időjárás következtében a pajtákba behordott levelek egy része megromlik. Száradása a közönséges szárítóknál igen lassu. A termés mennyiségére nézve különben jó, minőségre nézve azonban több helyütt nem kifogástalan.

A dohánybeváltási árak felemelése. Az 1913. évi költségvetésben az eddig megállapított 30 millió korona helyett 32 millió koronát irányzott elő a pénzügyminiszter a belföldi dohánybeváltásra. A pénzügyminiszter a költségvetés indokolásában megemlíti, hogy tervbe vette a dohánybeváltási árak felemelését. A reform részleteit a dohányjövedéki központi igazgatóság most dolgozza ki.

4. Ugar.
5. Rozs.

II.

Fekete homoktalajon.

1. Rozs
2. Vörös lóher.
3. Vörös lóher.
4. Dohány
5. Rozs.
6. Répa ²/₄.
7. Rozs
8. Krumpli.

III.

Fekete agyagtalaj, hat nyomásos váltóforgóban.

1. Bükköny, takarmány.
2. Buza.
3. Dohány.
4. Buza.
5. Tengeri vagy árpa.
6. Zab.

IV.

Egészen kötött homoktalajon

1. Buza.
2.)
3.)
4.) Baltazim vagy lucerna.
5.)
6. Dohány.
7. Buza.
8. Ugar.
9. Dohány.
10. Árpa.
11. Tengeri.
12. Zab.

Ezen utóbbinál megjegyzendő, hogy a nyolcadik nyomásba adott ugarban, csibehur-legelőnek, répa vagy más takarmány is termelhető.

A gyakorlati gazda, aki már régebben foglalkozik dohánytermeléssel ezen táblázatokból azt válassza dohányja számára, amelyiket a talaj és éghajlati viszonyok legjobban megkivánnak.

Dr. L. Z.

a) A *válogatott osztályba* tartoznak azon szép, sérületlen, egyenletes színű, élénk égésű anyalevelek, melyek csekély szivarboriték tartalom mellett, jeles szivarburok-levél minőségével bírnak.

b) Az *első a) osztályba* tartoznak a sérületlen vagy csak kissé sérült, egyenletes színű élénk égésű, jó szivarburok és tartalomdus jó szivarbél minőségével bíró anyalevelek.

c) Az *első b) osztályba tartoznak* a sérületlen, tet-szetős színű, jó pipadohálynak használható anyalevelek.

Ezen osztályba tartoznak továbbá azon szép sérületlen anyalevelek, melyek megbízhatlan égésük folytán csakis fonn- és burnótlevelekként használhatók.

d) A *második osztályba* tartoznak a jelentéktelenül sérült anyalevelek, továbbá a nagyobb sérületlen hegy-levelek, végül a tiszta jobbminőségű aljlevelek.

e) A *harmadik osztályba* tartoznak minden egyét az előbbi osztályokba nem sorozható, tehát a visszate-tsző színű, nagyobb mérvben jégvert, vagy szakadozott anyalevek, továbbá a csekélyebb minőségű hegy- és aljlevelek.

III **Finom kerti levelek.**

Finom kerti levelek alatt azon kis és középnagy-ságu kerti levelek értetnek, melyek szövetük és minő-ségük finomsága, nemkülönböztetve világos színezetük által kitűnnek és legfinomabb és finom pipadohányok elő-állítására alkalmasak.

Az *első osztályba* soroztatnak a tiszta, vagy csak jelentéktelen mérvben barnafoltos, világossárga, arany-sárga, vagy narancssárga színű sérületlen, vagy csak szélükön szakadozott azon anyalevelek, melyek legfino-mabb pipadohányok előállítására alkalmasak.

A *második osztályba* átvétetnek a színben kevésbbé egyenletes, azaz kissé barnafoltos, vagy zöldeserű vilá-gossárga, aranysárga, vagy narancssárga színű, kissé sérült anyalevelek, továbbá a szépszínű sérületlen hegy-és tartalmasabb sérületlen aljlevelek.

Az ezen osztályba átvett leveleknek legfinomabb és finom pipadohányok előállítására alkalmasoknak kell lenniök.

A *harmadik osztályba* soroltnak minden egyéb az előbbi osztályokba nem sorolható levelek, amennyi-ben még a finom kerti levelek általános jellegével bírnak és finom pipadohányok előállítására alkalmasak.

IV. **Középfinom kerti levelek.**

Középfinom kerti levelek alatt azon különböző nagyságu, középfinom minőségű és szövetű kerti levelek értetnek, melyek színezete a pirossárga színtől egészen a világosbarna színig váltakozik.

Ide tartoznak még azon világos színű kerti levelek, melyek durvább és merevebb szövetüknél fogva a finom kerti levelek közé nem sorolhatók.

Az *első osztályba* soroltnak a tiszta, vagy csak jelentéktelenül barnafoltos, pirosassárga, világosbarna, vagy pirosbarna színű, pirosasbarna pettyes, továbbá a durvább és merevebb szövetüknél fogva a finom kerti levelek közé nem sorolható világosszínű sérületlen vagy csak a szélükön szakadozott anyalevelek, melyek finom pipadohányok előállítására alkalmasak.

Osztályozási határozmányok.

A beváltandó dohánylevelek fajainak megítélésére és minőségük szerinti osztályozására nézve zsinórmér-tékül a következő szabályok szolgálnak:

I. Szivarboriték levelek.

Szivarboriték-leveleknek a sérületlen, finom, kellően szívós, vékonyerű, széles bordázatu, egyenletes szép színű és élénk égéssel bíró anyalevelek vehetők át.

II. Közönséges levelek.

Közönséges levelek alatt azok értetnek, melyek a szivargyártásnál használhatók, továbbá pipadohány, fonn-és burnót készítésére alkalmasak.

A *második osztályba* átvétetnek a színben kevésbé egyenletes, azaz kissé barnafoltos vagy zöldeserű, piros-sárga világos-barna, vagy pirosasbarna színű, erősebben pirosbarna pettyes, továbbá a durvább és merevebb szövetüknél fogva a finom kerti levelek közé nem sorolható világosszínű, kissé sérült anyalevelek, végül a szép színű, sérületlen hegylevelek és a tartalmasabb sérületlen aljlevelek.

Az ezen osztályba átvett leveleknek finom és középfinom pipadohányok előállítására alkalmasoknak kell lenniök.

A *harmadik osztályba* soroltnak minden egyéb, az előbbi osztályokba nem sorolható levelek, amennyiben még a középfinom kerti levelek általános jellegeivel bírnak és középfinom pipadohányok előállítására alkalmasak.

V. Debrői kerti levek.

Debrői kertilevelek gyanánt debrői magból nevelt dohánylevelek vétetnek át, amelyek legfinomabb és finom pipadohányok előállítására alkalmasak.

Az *első osztályba* soroltnak az egyenletesen világossárga, halványsárga, vagy zöldessárga színezetű sérületlen, vagy csak a szélükön szakadozott anyalevelek.

Valamennyi ezen osztályba átvett leveleknek legfinomabb és finom pipadohányok előállítására alkalmasoknak kell lenniök.

A *második osztályba* átvétetnek a kevésbé egyenletesen világossárga, halványsárga, vagy zöldessárga, kissé sérült anyalevelek, továbbá a szép színű hegylevelek és a tartalmasabb sérületlen aljlevelek.

Az ezen osztályba átvett leveleknek legfinomabb és finom pipadohányok előállítására alkalmasoknak kell lenniök.

A *harmadik osztályba* tartoznak minden egyéb az előző osztályokba nem sorolható levelek, amennyiben még a debrői kerti levelek általános jellegével bírnak és finom pipadohányok előállítására alkalmasak.

VI. Szentandrászi muskatál-levelek.

Szentandrászi muskatál-leveleknek azon dohánylevelek vétetnek át, melyek szentandrászi muskatál-magból nyertek, különleges illatuk által tűnnek ki és legfinomabb és finom pipadohányok előállítására alkalmasak.

Az *első osztályba* tartoznak az egyenletesen sárga, világospiros, vagy barnapiros színű sérületlen vagy csak szélükön szakadozott anyalevelek, melyek legfinomabb és finom pipadohányok előállítására alkalmasak.

A *második osztályba* tartoznak a sérületlen, vagy csak szélükön szakadozott, kevésbé egyenletes, vagy sötétebb színű anyalevelek, továbbá a kissé sérült egyenletesen sárga, világospiros, vagy barnapiros színű anyalevelek, végül a világospiros színű sérületlen hegylevelek.

Az ezen osztályba átvett leveleknek finom és középfinom pipadohányok előállítására alkalmasoknak kell lenniök.

A *harmadik osztályba* tartoznak minden egyéb az előző osztályokba nem sorolható levelek, amennyiben a szentandrászi muskatál-levelek általános jellegével bírnak finom és középfinom pipadohányok előállítására alkalmasak.

VII. Fehérvirágu muskatál-levelek.

Fehérvirágu muskotál-levelek gyanánt átvétetnek azon dohánylevelek, melyek fehérvirágu muskotál-magból nyertek, különleges illatuk által tűnnek ki és finom, középfinom pipadohányok előállítására alkalmasak.

a) Az *első osztályba* soroltnak a legtartalmasabb, szép élénkpiros, barnapiros, vagy sárgás színű, sérületlen anyalevelek, melyek finom pipadohányok előállítására teljesen alkalmasak.

b) A *második osztályba* átvétetnek a határozatlan színű, sérületlen, továbbá azon kissé sérült anyalevelek, melyek az első osztály egyéb tulajdonságaival bírnak, végre a jobb hegylevelek, amennyiben finom pipadohányok előállítására még alkalmasak.

c) A *harmadik osztályba* tartoznak minden egyéb, a II. osztályba nem sorolható alsóbb minőségű anya-, hegy- és az aljlevelek.

VIII. Kapa-dohánylevelek.

A kapa-dohányleveleknél besoroztnak:

a) Az *első osztályba* a sérületlen, teljesen kifejlett, tartalomdus anyalevelek.

b) A *második osztályba* a nagyobb, kissé sérült, vagy kisebb sérületlen anyalevelek.

c) A *harmadik osztályba* a szakadozott anya-, valamint az alj- és hegylevelek.

IX. Valamennyi dohánynembeli kihányás.

Kihányás gyanánt átvétetnek a jég által erősen tönkretett, kényszerérett, csak kissé zsinórégett (szivégett), fülledt, vagy kocsányrothadt, de száraz, vagy fehérpenész által részben megtámadott, végre kisebb fagy által érintett, de nem fekete színű levelek, amennyiben még a gyártásnál felhasználhatók. A kihányásba tartozó levelek azonban simitatlanul is, de csomózott állapotban szállíthatók be, de ezen esetben csakis a tiszta hulladéokra megszabott áron vehetők át.

X. Valamennyi dohánynembeli csomózatlan levél és tiszta hulladék.

A csomózatlan levél, melyhez a levélrészek (hulladék is számítnak, tisztán és szár nélkül szállítandó, tisztátlan, vagy szárral ellátott hulladék, mint haszonvehetetlen megsemmisítnak.

HIVATALOS RÉSZ.

Hivatalos kimutatás dohányainkról október közepén A dohány szedése és szárítása folyamatban van. A hideg, esős időjárás következtében a pajtákba behordott levelek egy része megromlik. Száradása a közönséges szárítóknál igen lassú. A termés mennyiségére nézve különben jó, minőségre nézve azonban több helyütt nem kifogástalan.

A dohánybeváltási árak felemelése. Az 1913. évi költségvetésben az eddig megállapított 30 millió korona helyett 32 millió koronát irányzott elő a pénzügyminiszter a belföldi dohánybeváltásra. A pénzügyminiszter a költségvetés indokolásában megemlíti, hogy tervbe vette a dohánybeváltási árak felemelését. A reform részleteit a dohányjövedéki központi igazgatóság most dolgozza ki.

STATISZTIKA

A magy. kir. dohányegyedáruság üzleteredménye 1910. évben.

A) Termelés.

É v	Községek	Termelők	Beültetett földterület		Beváltott haszon- vehető dohányl.
	s z á m a		hold	□-öl	kilogramm
1910 — — — —	949	12.075	90.155	—	66,925 952
1909 — — — —	952	12 429	90.536	—	65,098 622

B) Gyártás.

I. Feldolgoztatott.

É v	Nyers dohány	
	külföldi	belföldi
	kilogramm	
1910 — — — — — — — — — —	6,589.591	18,840.029
1909 — — — — — — — — — —	6,319.388	18,028.126

2. Előállított.

É v	Burnót	Pipadohány	Fonadék	Szivar	Szivarka	Lugvizkivonat
	k i l o g r a m m			d a r a b		kilogramm
1910 — — — —	25.695	18,528 202	31.760	610,752.444	2.498,713.998	46.226
1909 — — — —	27.184	17,683.201	12.600	596,807.567	2.297,193.825	45.603

3. Külföldről behozatott.

É v	Nyers dohány	Angol pipapa- dohány	Szivar	Szivarka
	k i l o g r a m m		d a r a b	
1910 — — — — — — — —	7,126.595	426	767,531	30,811.750
1909 — — — — — — — —	5,781.423	431	756,500	25,467.425

4. Az osztrák dohányjövédéktől beszerezett.

É v	Galiciai burnótliszt	Burnót
	k i l o g r a m m	
1910 — — — — — — — —	8.844	3.914
1909 — — — — — — — —	2.612	4.441

C) Eladás.

É v	Nyers dohány	Burnót	Pipa dohány	Fonadék	Angol pi- padohány	Szivar	Szivarka	Lugviz- kivonat
	k i l o g r a m m					d a r a b		klg.
1. Belföldön.								
1910	—	29.136	18,634.893	21.218	431	605,411.330	2,493.798.994	23.846
1909	—	31.273	17,728.364	17.413	384	576,574.456	2,311.462.707	18.101
2. Bosznia-Hercegovinába.								
1910	—	238	8.187			1,705.000		
1909	—	349.118	200	4.137		1,641.500		
3. Ausztriába.								
1910	—	25,731.332						
1909	—	30,642.387						
4. A közös vámterületen kívül.								
1910	—	10,174.182		6.299		296.425	308.000	22.299
1909	—	9,549.651		6.372		398.400	252.000	28.568

TERMELÉS.

Csomózás és bálozásról.

A dohány csomózásánál és bálozásánál a következő irányelveket kell szem előtt tartani:

1. A tökéletesen beszáradt levelek csomóztatását azon sorrendben eszközöltsük, mint amilyen sorrendben történt azok leszedése, beszáradása.

2. Az alj, anya és hegyleveleket feltétlenül külön-külön csomóztatjuk, de sőt az aljleveleket is kétfelé válogatjuk, csekélyebb és jobb minőségük szerint. Mert a jobb minőségű aljdohány a II-ik osztályba, a csekélyebb már csak a III-ik osztályba jő, míg az esetleg szívégett, vagy kocsányrodhatt már csupán mint „kihányás” vehető át.

3. A más és más minőségű (kötött, vagy laza, mély vagy partos) földön termelt dohányok a talajok minősége szerint nemcsak külön csomózandók, hanem külön bálozandók is.

4. Egy-egy csomóba az anyadohányból 25—30 alj és csekélyebb minőségű levelekből 40—50 levél veendő.

5. A csomókat 1898. óta dohánnyal kötni tilos. Az ez ellen vétők a törvény értelmében szabályellenes kezelés címén első ízben tiz—száz koronáig terjedő pénzbüntetéssel sújtatnak, ismétlés esetén pedig a termeléstől kizárhatók.

6. A csomózott dohányok naponként kiviendők a szárító pajtába és ott hacsak lehet, ászok, esetleg szedriafákra helyezett deszkákon osztogolandók osztályonként, amennyire csak a pajta térsége engedi minél alacsonyabban és semmi szín alatt sem magasbba egy méternél.

7. A bálozáshoz közvetlenül a beváltás előtt néhány nappal fogjunk hozzá.

8. A bálban az I-ső osztálytól kezdődőleg fölfelé, alj és tetőzetnek egy-két sor kihányás, vagy csekélyebb III-ik osztályu dohányt teszünk, mely csekélyebb minőségű dohányok beváltásokra a mérlegre való tevés előtt levétetnek, külön mázsáltatnak és osztályoztatnak.

Hogy ezen a jobb dohánybálok megvédelmezésére adott csekélyebb minőségű dohányok alá és fölé még ezenfelül is takaróul: gyékény szalaszalma, vagy hadzsura okvetlenül szükséges, szinte felesleges megemlíteni.

9. A bálfák közé helyezett dohányokat csupán a szekérre való felrakás előtt szoritjuk le olyképp, hogy a hánccs, vagy bármiféle kötelek a bálozott dohányt ne érintse, meg ne sérítse.

10. A dohánycsomók a bálozásnál kifelé rakandók, csomót behajtani tilos.

11. A bál súlya 150 kilogrammnál ne legyen nagyobb, viszont, ha csak nem valamely osztály maradéka, 100 kilogramnál kisebb.

12. A hulladék dohányok kétfelé osztályozva szállítandók a beváltáshoz, aszerint mint tisztított, vagy tisztítatlan állapotban vannak. Tisztított hulladék alatt értjük a beteges, vagy idegen anyagoktól tisztán elkülönített egészséges leveleket, vagy levélrészeket. Tisztítatlan, hulladék csak mint „hasznavehetetlen” vétetik át s mint ilyen megsemmisítetik.

A dohánylevél égő képességének meghatározása. Az égő képességnek, a dohánylevél legértékesebb tulajdonságának elbírálásánál tudnunk kell, hogy ha a levél, vagy annak egyes része az égetésnél lobot vet, lánggal ég, ott a jó égést hátráltató, u. n. kátrányne-mű anyagok jutottak tulsúlyra, melynek elégetésénél aztán több a korom mint a hamu. Jól égő a levél, ha az felületének valamely pontján átégetve egyenletes

kőralakban ég tova, ha a parazsodás nem túl gyors és nem túl lassu s ha a képződött hamu fehér, legfeljebb szürke, de sohasem fekete.

KERESKEDELEM.

A háboru hatása a törökdohány üzletre. A „Deutsche Orient Korespodenz“ Saloniki-i értesítése szerint az olasz-török háboru hatása bénítólag érezhető a dohányüzletben is. Willajet-Kossovóban 5¹/₂ millió márka értékű dohány van beraktározva, Kavrilla, Xantie és Zihnába is igen nagy panasz van, hogy a jelenlegi nagy kereskedelmi krízis lehetetlenné teszi a nagy dohánykészletek értékesítését. Természetesen mi felelősség nélkül csak mint a Deutsche Orient Korespodenz értesítését továbbíthatjuk ezen tudósítást

Pfolci bevásárlásról. Az ügynökség útján eszközölt bevásárlás növekszik. Alig jön az áru tető alá, már is kezdődik a megrendelés; főképpen Friedrichshaldban. Pár napi kedvező idő következtében néhány köteg homoklevelet leszedtek s máris megkezdődött a vásárlás, sőt arra a hírre, hogy bajor alkuszok és más üzerek bevásárlásokat eszközöltek, ennek következtében az árak tetemesen felszöktek, úgy hogy 40 márkát fizettek. Az üzem ilyen viszonyok következtében tartózkodó, annál inkább miután a homoklevelek ez idén többé, vagy kevésbé hibásak. Mind e visszaélések nem csupán az ügynököket, hanem megbízóikat is terhelik, mert az ügynök, ki megbízója szükségletének quantumát, körülbelől ismeri ezt amint az eladási idény kezdődik biztosítani kell. Hogy ezt mentül könnyebben elérhesse egy-két márkával magasabb árt jelez a rendnél. De ha a gyáros szükségletét közvetlen a termelőknél fedezné, úgy jutányosabb árak mellett jobb minőségű áruhoz jutna és mind e visszaélések megszűnnének és az üzlet egészségesebb mederben folya.

Havanna dohányforgalma. A Cuban-Custom-House hivatalos kimutatása szerint augusztus első felében Cubából 10.559,907 szivar lett hajókon elszállítva az 1911 azonos idő 7.230,490 darabjával szemben. Aból Nagy-Britanniába ment 3.469,475 vagyis 1.472,555-tel több mint 1911-ben; az Egyesült-államokba 3 498,411, tehát 1.205,599-el több; Németországba 2.189,292, tehát 928,570-nel több; Kanadába 678,825; Ausztráliába 347,750 Chilebe 203,120; Argentiniába 140,900, Spanyolországba 90,500; Urugvajba 75,560; Oroszországba 51.705; Hollandiába 40,750; Panamába 27,450 Peruba 25,000; Auszriába 19,125; Braziliába 12,140; és Gibraltárba 14,500 darab. Január elsejétől augusztus 15-ig összesen 99.792,527 darab szivar lett tengeren elszállítva Cubából, a 110 607,074 darab 1911-ben elszállított mennyiség ellenében; tehát a hanyatlás 1912 augusztusig 10.314,547 darab.

Szerkesztői üzenetek.

Sz. N. Szatmár. A termés értéke azáltal, hogy a jobb minőségű levelek közé a csekélyebb minőségű levelek és megfordítva, nem kevertetnek, feltétlenül emelkedik.

P. K. Ny. Adony. Az a termelő, aki a levelek le-

szedését a törés idejében válogatva végezte, az a simitással járó válogatási munkát sokkal tökéletesebben, kevesebb fáradsággal és jelentékeny idő megtakarítással végeztetheti nemcsak, de sőt előnybe jut még az időjárással szemben is.

Nagy Aladár Pa-Berek. Szemeink előtt lebegjen azon tapasztalati tény, hogy a beváltásnál mindig a csekélyebb értékű levél viszi magával a jobbat és sohasem megfordítva, ami szinte magától érthető.

L. L. Csaba. Nincs. Tessék a Köztelekhez fordulni, **Érdeklődő.** Boszniában csak vágott dohányt és cigarettát gyártanak. Szivart úgy a magyar, mint az osztrák dohányjövédék szállítja. Négy dohánygyár: Sarajevo, Banjaluka, Mostar, Travnik Beváltó kilenc van. Tavaly hatszáz mázsát exportáltak Egyiptomba. Exportgyártmányok a sarajevo-i gyárban készülnek.

Kiadóhivatali üzenetek.

Bárány Ferenc uradalmi intéző Lengyeltóti. Fogadja hálás köszönetünket az előfizetésért.

Id. Sohár János Czece. A negyedévi előfizetést köszönettel nyugtázzuk,

Főszerkesztő:

KADLIK KÁROLY (Ahmed) b. h. dohányjövédéki tiszt.

Szerkesztő:

Dr. LÁSZLÓ ZOLTÁN m. kir. pénzügyi segédtitkár.

PÉNZKÖLCSÖN!

Vidéki szilárdan épített BÉRHÁZAKRA 10—15 évi törlesztésre 5 % -os kamatozás mellett, a becsérték 55 % -át. FÖLDBIRTOKRA: 10—60 évi törlesztésre 4 % -os kamatozás mellett a becsérték 70 % -át. — DRÁGA KÖLCSÖNÖKET KONVERTÁLUNK. Beküldendő: telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv. TISZTVISELŐ KÖLCSÖN 10—30 évi törlesztésre 6 % -os kamatozás mellett. Megszerezzük a legmagasabb kölcsönt. Közlendő: életkor és szolgálati idő. Személyhitel 200 koronától 20.000 koronáig 8 % -os kamatozás mellett. □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ Felvilágosítás díjmentes. Válaszbélyeg.

SÁMUEL BERTALAN
BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRUT 15.

A legjobb hatásu
DISZNÓ-TÁPPOR

fél kilogrammos doboz ára 50 fillér

9 doboz 1 postacsomag. Mindenki előtt ismeretes a foszforvas azon jó tulajdonsága, melyet az állatok csontképzésére gyakorol: valamint a műtrágyával, melyben szintén foszfor van, kezelt föld termékenysége fokozódik, ép úgy fejlődik a „Disznó-tápporral“ való etetésnél minden sertés, mert 40—50 százalék foszforsavtartalmaz mely az állatok csontvázát, szervezetét fejlődésben nagyban elősegíti, mindenki próbaképpen győződjen meg s elkülönítve neveljen egy-egy sertést és meg lesz győződve, hogy ezen kitünő tápporral nevelt sertés nemcsak, hogy szépen fejlődik, hanem sokféle betegségre, úgymint: vérhas, orbánc, vérbaj, stb. jobban ellentáll.

KAPHATÓ:

DILLINGER

Budapest, VII. ker. Peterdi-u. 31. sz.

ROHONCZI J.

BUDAPEST

VI. KER., SZIV-UTCA 4. SZÁM.

PARCELLÁZÓ ÉS INGATLAN ÉRTÉKESÍTŐ VÁLLALAT.

BIRTOKOK PARCELLÁZÁSÁT SAJÁT KÖLTSÉGEIMMEL FEDEZEM, UGYSZINTÉN AZOK ELCSERÉLÉSÉT, ESETLEG ELADÁSÁT CSEKÉLY DIJ ELLENÉBEN PONTOSAN ÉS LELKIISMERETESEN ESZKÖZLÖM.

AKI HÁZÁT, BIRTOKÁT ELADNI VAGY ELCSERÉLNI ÓHAJTJA, FORDULJON BIZALOMMAL HOZZÁM.

MINDEN TUDAKOZÓDÁSRA IRODÁM KÉSZSÉGGEL, DIJTALANUL MEGADJA A KELLŐ FELVILÁGOSÍTÁST.

NEM FIZET

postaköltséget, ha rendel egy valódi Solingeni Hajvágógépet K. 480-ért külső rugóval, ugyanez belső rugó szerkezettel 6 koronáért.

Ugyanitt kaphatók a legjobb tájképipák, a világ legjobb kaszái és legfinomabb Solingeni acél borotvák.

Kérjen mindenki árjegyzéket ingyen és bérmentve.

Megrendelési cím:

MERKUR KIVITELI ÁRUHÁZ
KŐBÁNYA (saját ház.)

Tisztviselői törlesztéses
KÖLCSÖNT

kaphat kezes nélkül

minden állami, megyei, városi tisztviselő, katonatiszt vagy nyugdíjas, kinek 2000 koronánál nagyobb fizetése vagy 1200 koronánál nagyobb nyugdíja van.

Törlesztési idő 10—50 év.

Nagyobb nyugdíjigénnyel bíró tisztviselők törlesztés nélkül, csak kamat és életbiztosítási díj-fizetés mellett is kaphatnak kölcsönt. A jövőben automaticamente elérendő magasabb fizetésre kölcsönöket már most folyósítatok. Minden tisztviselő saját érdekében cselekszik, ha kölcsönügyében hozzám fordul, mert komoly s a valóságot teljesen fedő felvilágosításaim révén tisztán fogja látni, hogy anyagi viszonyaiban mi módon teremthet radikális rendet. Megkereséseknél közlendő: név, állás, lakhely, életkor, fizetés és a rajta levő teher.

DRECHSLER GYULA

az Osztrák-Magyar Első Ált. Tisztviselő Egylet képviselője
BUDAPEST, I. KER. PAULER-UTCA 22. SZ.
Minden felvilágosítás díjtalan. — Semmi előleges költség. — Minden levélre válaszolok.

Standard-Társaság vegyészeti telepei

Mezei egerek

irtását legmegbízhatóbban végzi

„STANDARDO“

egérirtó anyaggal, a magyar gazdaközönség és uradalmak által a legbiztosabb szernek elismerve. 1 hold földre 1 kiló anyag elegendő. 1 kiló „Standardo“ mezei egérirtó-anyag 3 K.

Patkány és házi egerek

kiirtására ajánljuk országosan legjobbnak elismert

„Patkány-kolera“

vegyiszertünket, melynek biztos irtó hatásáról több száz elismerő levéllel rendelkezők, malomtulajdonosok, uradalmak, szeszgyárak, kereskedők és a gazdaközönség részéről.

A patkány-kolera árai: Próbaesomag 100—300 patkány vagy egér kiirtására 6 K. nagyobb mennyiség 5—600 patkány kiirtására 12 K. Használati utasítás minden esomagnál mellékelve! Próbarendelését saját érdekében elvárva vagyunk teljes tisztelettel

STANDARD-TÁRSASÁG

Budapest, IV. Magyar-utca 44. Telefon 66—63

Tegye el a címet, mert szüksége van rá!

Cimbalmok, hegedűk, harmóniumok

kitünő hanggal, legjobb minőségben (csak készpénzért, olcsón). Gramofon-lemczek 2-40 K. Fuvola, klarinet, elsőrendű harmonika 9 K. citera, tamburica községi dob, vadászkiürt, tárogató. Kuliffav cimb. iskola magán- és gyors tanulásra is 7 K. Felsőbb kiművelés, hangolásra megtanít a II. része: 8 K. Minden hangszerre legújabb kották és zongorára is kaphatók.

Horváthnál, Budapest Rákóci-ut 56 (udvar)

LADÁNYI ISTVÁN

orvosi kötszerész és kesztyűs.

BUDAPEST, VII., THÖKÖLY-U. 17.

Készítek saját műhelyemben a legkomplikáltabb sérvekre sérvkötőket, továbbá haskötőket, — gummi görcsér harisnyákat, műlüzőket és egyenestartókat ferdénőtték részére, műlábak és mindenféle orthopéd munkákat a legjutányosabb árban, jótállás mellett. Szarvasbőr lepedők, párna és minden e szakmába vágó szarvasbőr munkát elvállalunk.

KÖZIGAZGATÁSI ÜGYEKBEN:

u. m. honossági, illetőségi, örökbefogadás, házassághoz, dispenczió (kihirdetés alóli fölmentés), kivételes nősülési engedély kieszközlése, nagykorúsítás, névmagyarosítás, iparendély megszerzése és közigazgatási ügyekben legmegbízhatóbb értesítés-adással szolgál. Ugyiszintén bármely ügynek gyors és lelkiismeretes lebonyolításáról, valamint a szükséges okmányok beszerzéséről gondoskodik:

FELNER ÁRMIN

közigazgatási és okmánybeszerzési irodája;

BUDAPEST, CSENGERI-UTCA 7. SZAM.

KÖNIG ÉS TÁRSA
 PHOTOCINKOGRAFIAI MŰINTÉZET
 BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-UTCA 54.
 TELEFON 127—65.

CSODASZER! A miniszterileg engedélyezett, 1907. évben orvosilag megvizsgált, szabad. budapesti NAPPEL-féle csodás hatású, hajhullás és fejfájás elleni csodaszer; hajhullást, korpát és molyt, legerősebb fejfájást, fejszedülést és fejidegességet rövid idő alatt teljesen megszüntet és nemcsak 7 féle fejbajt gyógyít, de ismét 2—3 hó alatt megnöveszti a haját. Első használat után máris eredménnyel jár. Üvegje 2—3 koronáig

Kapható: NAPPEL A.
 BUDAPEST, József-körut 25. I. emelet 10. sz.

MEGVÉTELRE KERES

mindenkor a legmagasabb napiár szerint, avagy bizománykénti átvételre átvesz bármily kicsiny, vagy nagyobb mennyiségben és pedig: zöldmandulát, egrest (piszkét), cseresznyét, meggyet, kajszinbarackot, szóvalmindenfélégyümölcsöt,ugyszinténkonyhakerti veteményeket u. m: ugorkát, zöldpaprikát, tököt, spárgát, zöldbabot, zöldborsót stb. mindenfajta termékeket.

Szives ajánlatokat kér:

„AGRIKOLA” magyarországi fajgyümölcs és termények kiviteli üzlete
 Budapest, IX. kerület, Lónyai-utca 9. szám.

SZABADALMI SZÁM: 16794.

BECK KÁROLY

épület- és műlakatos szabadalmazott
 ablakszellőztető készülék-készítő
 BUDAPEST, JÓZSEF-U. 14.

Az egészség a fő!

melyet csakis kellő szellőztetés által érhetünk el. A Beck Károly-féle ujonnan feltalált és szabadalmazott ablakszellőztető készülék magyar gyártmány, mely most már felülmulja az összes külföldi és mostanáig alkalmazott szellőzőket úgy célszerűségben, jóságban, mint olcsóságban. Egészségügyi szempontból 45°/o nyitás által légvonat kizárva.

Ablakszellőzők árai:

Legnagyobb, legnehezebb és diszes	25.— K
Rendes ablakok iskolák, intézetek és magánlakásokhoz	— — — — 13.— K
Könnyebb szimpla ablakokhoz	— — — — 9.— K
Klozett ablak	— — — — — 7.60 K

Költségvetések ingyen.

Ablakszellőztető-készülékeim a következő nevezetesebb helyeken használják: Nemzeti Kaszinó, Kereskedelmi miniszterium, Ref. főgymnasium, M. kir. Ludovica, több kórház, állami és gazdasági iskolák, gyárak, állami intézmények stb., a fővárosban és vidéken s kitűnőnek bizonyultak.

Megrendelések úgy helyben, mint vidékre gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

FOGAK

SCHATZ JENŐ
 FOGMŰTERME

BUDAPEST

VII. WESSELÉNYI-U. 60. I. EM. 4. SZ.

Párisban kitüntetve oklevéllel

MŰFOGAK kaucsukban, szájpadrás nélkül, melyek ráadásra alkalmasak és beszédzavarokat nem idéznek elő.

aranyfogkoronák

hidmunka és minden e szakmába vágó munka készül 10 évi jótállással Foghuzás fájdalom nélkül.

Vidékiek 12 óra alatt kielégíttetnek. Tessék a címre ügyelni.

A Magántisztviselők Orsz. Szövetsége tagjainak 33 százalékos árendemény.

A párisi és berlini kozmetikai kiállításokon az aranyéremmel és érdemkereszttel kitüntetve.

„RASOL“ kés nélkül borotvával

Egészséges! Kellemes! Olcsó!

Hygenikus borotválkozás vegyileg „RASOL“-al kés nélkül. **Egyszeri borotválkozás 8 fillérbe kerül.** Helyben egy doboz 35 darab K. 2-80, vidékre K. 3-50, bérmentve. Készíti és szétküldi:

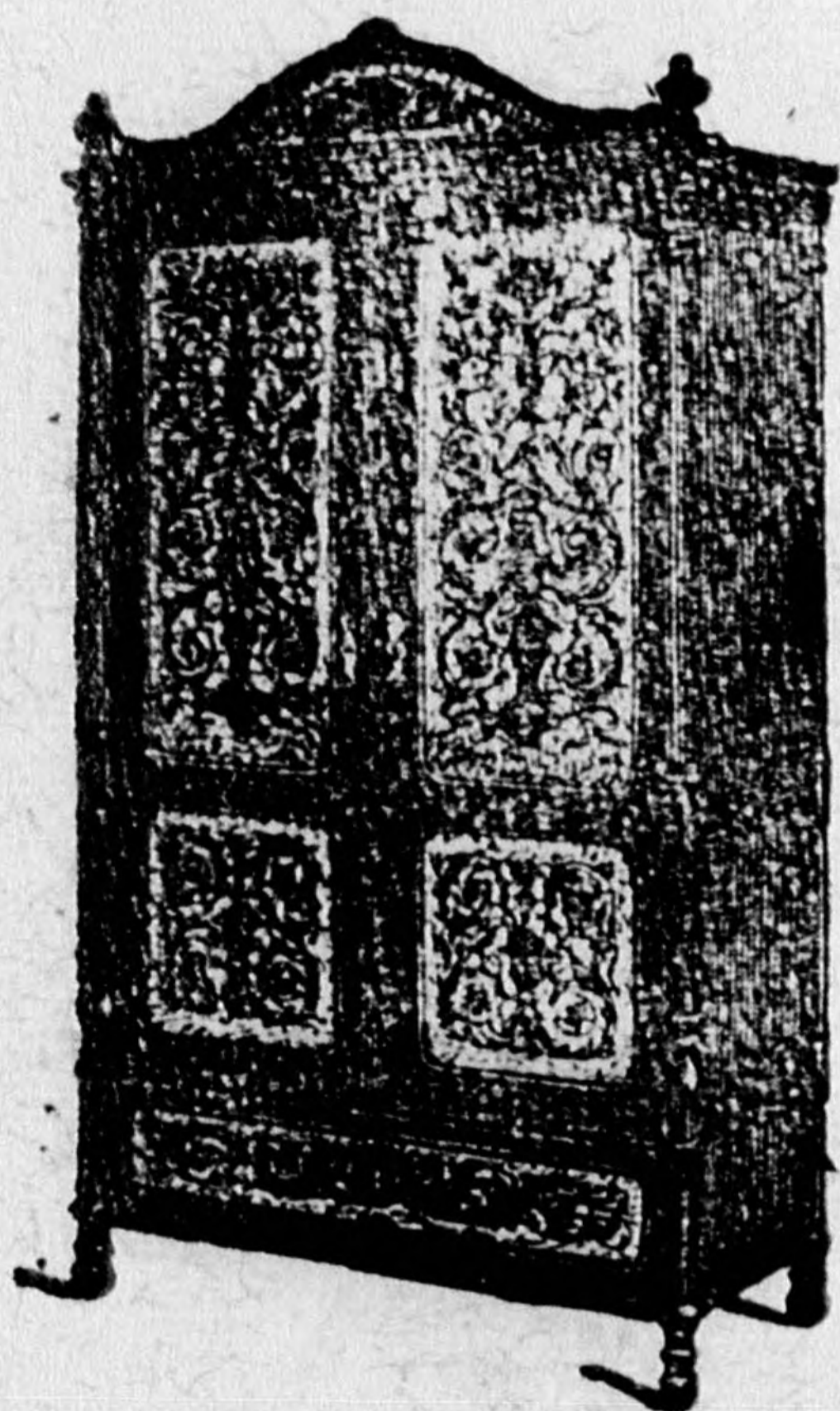
RASOL VEGYIPARI VÁLLALAT BUDAPEST VI., EÖTVÖS-UTCA 33.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél, Király-utca 12 szám.

Kapható: drogueria és illatszerkereskedésekben és a készítő cégnél.

GUTTMANN SIMON MŰBÚTOR, PORTÁL- ÉS ÉPÜLET-ASZTALOS MESTER

Elvállal minden e szakmába vágó munkát, lak- és üzletberendezéseket, iroda-, előszoba- és konyhaberendezéseket. Költségvetésekkel, valamint rajzokkal kívánatra készséggel szolgálók.

Kész bútorok raktára!

Budapest, VII., Dób-utca 74.

40% GÁZMEGTAKARITÁS

Egy igen könnyen kezelhető, új szabadalmazott készülékkel a legszebb fény és 40% gázmegtakarítás érhető el és nagy előnye, hogy Invert-égőhöz és mindenféle gázlámpára alkalmas.

Darabja szereléssel 3 kor. 25 drb lángnál 10% engedmény.

Szállítja:

A BERLINI VILÁGITÁSI RÉSZVÉNYTÁRS.

Magyarország és a Balkán-államok főraktára:

DRESDNER NÁNDOR BUDAPEST,

VI. ker., Eötvös-utca 25—a. szám.